

Studiu privind adaptarea copiilor la mediul din grădiniță

Iliescu Valentina

Grădinița cu P.N. Cîrligele

(Școala Gimnazială „Prof. Mihai Sîmbotin” Cîrligele)

Scopul și obiectivele studiului:

- Descrierea procesului de adaptare a copilului la grădiniță;
- Identificarea factorilor implicați în acest proces;
- Identificarea fazelor și a tipurilor de reacții ale copiilor în momentul separării;
- Analiza frecvenței și ponderii apariției reacțiilor violente.
- Identificarea soluțiilor pentru diminuarea efectelor separării asupra copiilor.

Subiecții studiului:

- copiii grupei mici (24 copii)
- educatoarea: Iliescu Valentina
- părinții copiilor din grupa mică.

Durata studiului : 1 lună(sept.-oct.2015)

Metode utilizate în realizarea studiului:

- studiul individual;
- observarea și înregistrarea datelor cu privire la comportamentul copiilor la venirea în grădiniță;
- chestionare completate de părinții copiilor cu privire la comportamentul acestora acasă în această perioadă.

Procesul de adaptare al copiilor la grădiniță

Înscrierea la grădiniță a copilului presupune o separare bruscă de mediul social familiar copilului: părinți, frați, mediu, regulile cunoscute și rutine asimilate.

Intrarea în grădiniță determină o nouă extindere a câmpului interacțiunilor sociale. Deși familia are în continuare influența dominantă, copilul este confruntat cu un alt mediu, structurat diferit. Copilul nu mai este centrul grupului familie, ci membru egal cu ceilalți copii din grupa de grădiniță. Trebuie acum să învețe, împins de nevoia de a stabili relații, avantajele cooperării, ale activităților desfășurate împreună. Tipul de raportare la adultul- cadru didactic este diferit de cel cunoscut, stabilit cu adultul din familie- părintele.

Intrarea în grădiniță determină nevoia de a-și restructura imaginea de sine. Până acum, familia îl accepta aproape necondiționat, așa cum era el ori pe baza unor norme relativ simple. Ceea ce copilul crede despre sine reflectă în primul rând sentimentele pe care le au și le arată membrii familiei. La grădiniță imaginea pozitivă despre sine trebuie să accepte imaginile pozitive ale celorlalți copii despre ei înșiși și, de asemenea, trebuie să coexiste cu acestea. Egalitatea și cooperarea nu se câștigă ușor.

Copilul are nevoie de separarea de părinții săi. Despărțirea îl ajută pe copil să își identifice abilitățile, să rezolve singur problemele (să se îmbrace singur, să își aleagă o jucărie, să negocieze cu cei de-o seamă), să își întărească rezistența la frustrare. Copilul are nevoie de încercări pentru a reuși să facă ceva singur, de repetate încercări pentru a învăța că cei din jur nu reacționează mereu așa cum ar fi dorit el. Toate acestea trezesc în copil o serie de tensiuni, frustrări pe care doar în timp va învăța să le gestioneze.

Aflat într-un spațiu nou, în absența persoanelor cunoscute care-i oferă un sentiment de siguranță, copilul trăiește o stare de pierdere față de persoanele dragi, iar acest sentiment este intens și derutant.

Efectele separării copilului de părinți sau alte persoane apropiate afectiv (bunici sau bonă) sunt strâns legate de următorii **factori**:

- Personalitatea copilului;
- Mediul înconjurător;
- Frecventarea anterioară a creșei;
- Modul în care părinții au reușit să-l pregătească pe copil pentru separarea treptată de mediul familial;
- Modul în care adulții reacționează față de copil în momentul separării.
- Personalitatea și tactul pedagogic al cadrului didactic.

Există câteva **tipuri de reacții** ale copiilor în situații de separare de părinții săi:

1. Șoc și negare. Copilul refuză să accepte realitatea separării de părinți, reacția fiind de spaimă permanentă. Copilul plânge, se agață de părintele său pentru a nu fi lăsat în spațiul necunoscut. După plecarea părintelui, nu poate intra în relație cu mediul social.
2. Mânie și vinovăție. Copiii își pot exprima mânia față de adulții care își desfășoară activitatea în grădiniță, cât și față de părință, când se revăd. Astfel, ei pot distruge lucrurile pe care părinții le-au dăruit și pe care ei le-au adus la grădiniță sau își manifestă mânia față de educatori ori față de alți copii din grup.
3. Tristețe și disperare. De cele mai multe ori, copiii aflați în etapa de separare de părinți, dezvoltă sentimente de vinovăție de genul: „Am fost părăsit pentru că am fost copil rău și am stricat jucăria.” Copilul este apatic, nu intră în relație cu egalii de vârstă, refuză contactul cu educatorii.
4. Înțelegere și acceptare. Pe măsură ce capătă încredere în adulții care îi oferă atenție și în noul ambient, copiii acceptă despărțirea, astfel încât, vor fi pregătiți pentru situații noi de separare.
5. Integrarea. Copiii se adaptează și încep să asimileze modelele relaționare și să își asume regulile noului spațiu în care se află, reîncepând să fie deschis stimulilor, activându-și tendințele exploratorii.

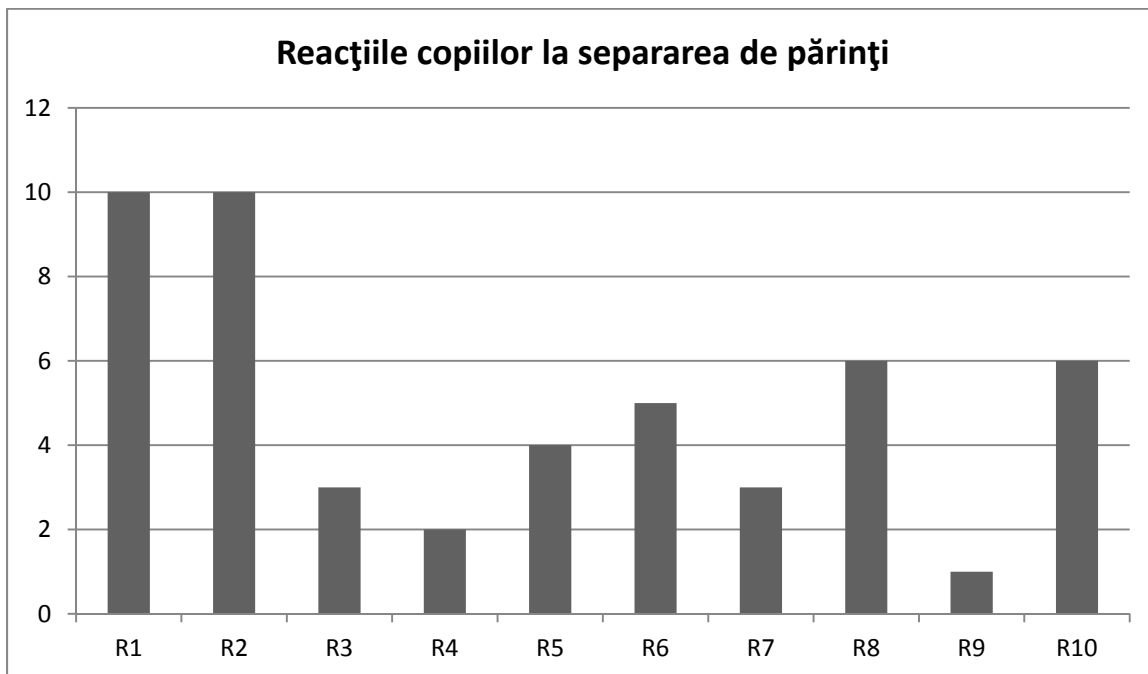
Aplicarea metodelor și interpretarea rezultatelor

Am folosit **metoda observației** pentru consrmnarea în protocolul de observație a reacțiilor copiilor în momestul separării de părinți.

În urma centralizării datelor din protocolul de observație au fost identificate următoarele reacții:

Nr. Crt.	Reacția copilului	Număr de copii la care apare reacția	Procentaj
R1	Copilul plânge.	10	41,6%
R2	Se agață de părinți.	10	41,6%
R3	Copilul protestează, este mânios.	3	12,5%
R4	Lovește persoanele adulte.	2	8,3%
R5	Lovește copiii.	4	16,6%
R6	Aruncă jucăriile.	5	20,8%
R7	Copilul este trist.	3	12,5%

R8	Nu relaționează cu alte persoane,copii, refuză dialogul.	6	25%
R9	Copilul are febră.	1	4,1%
R10	Copilul acceptă și intră în contact cu noul ambient.	6	25%

Reacțiile cu ponderea cea mai frecventă au fost plânsul și faptul că copiii se agățau de părinți.

Au existat și copii care au manifestat două, trei tipuri de reacții , dar și copii care au acceptat cu ușurință separarea și au intrat ușor în contact cu noul mediu. În urma investigației am constatat că acești copii cu o adaptare foarte ușoară la mediul grădiniței: au frecventat creșa, au frați mai mari sau de vârstă apropiată sau stat pentru perioade mai lungi la bunici,rude sau cu bona.

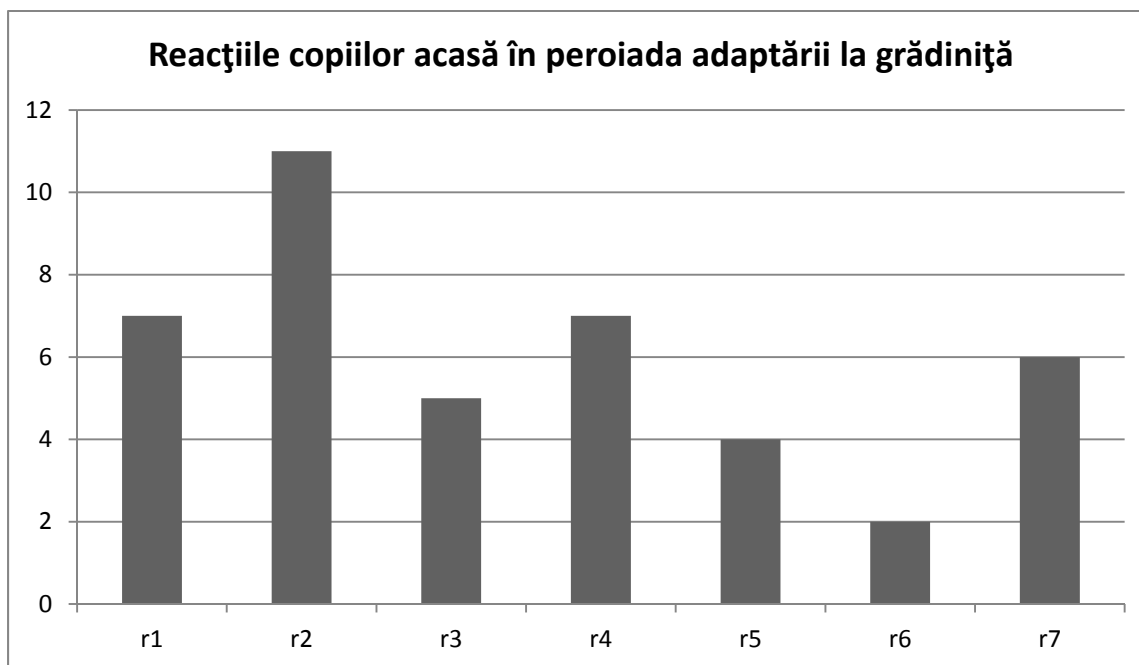
Copiii care au avut cele mai violente reacții: sunt copii unici în familie, nu au stat la bunici,rude din varii motive, nu s-au despărțit niciodată de cel puțin un părinte și au vârsta mai mică de 3 ani.

Am aplicat un **chestionar** părinților în care am solicitat consemnarea reacțiilor copiilor acasă în perioada derulării studiului.

În urma centralizării datelor au fost identificate următoarele reacții:

Nr. Crt.	Reacția copilului	Număr de copii la care apare reacția	Procentaj
r1	Copilul plânge fără motiv.	7	29,1%
r2	Copilul este irascibil, nervos.	11	45,8%
r3	Copilul încalcă regulile.	5	20,8%
r4	Copilul este violent.	7	29,1%

r5	Copilul distruge jucăriile.	4	16,6%
r6	Copilul refuză să mănânce.	2	8,3%
r7	Refuză să doarmă singur.	6	25%

Durata manifestării reacțiilor a variat de la o zi până la o lună atât în cazul reacțiilor copiilor la grădiniță cât și în cazul reacțiilor manifestate acasă.

Soluțiilor pentru diminuarea efectelor separării asupra copiilor.

Pentru a atenua pe cât posibil urmările asupra separării traumatiche pentru copil, este util să parcurgem câțiva pași. Inevitabil, copilul a trecut până în momentul separării prin diverse situații de despărțire /când se culcă sau se joacă singur sau împreună cu frații săi în camera lor, când părinții merg la serviciu). Noul mediu este pentru el securizat, îl poate cunoaște și îl poate stăpâni.

Primul pas pe care părinții trebuie să-l facă în momentul în care au decis să-l înscrie pe copil la grădiniță este **să-l anunțe pe copil**. Copilul nu trebuie mințit sau păcălit deoarece i se diminuează încrederea în părinți. Părinții trebuie să-i explice copilului că va fi lăsat într-un loc plin de jucării, unde va mânca și va dormi până când ei vor veni de la serviciu. Copilului trebuie să i se explice că nu vor fi abandonați la grădiniță, deoarece ei vor veni să îi ia în fiecare după-amiază. Părinții trebuie să-i aigure că îi iubesc și le va fi dor de ei. Este important ca părintele să nu folosească amenințări de genul; „Lasă că o să vezi ce pățești la grădiniță!”

Explicațiile pot fi însoțite de plimbări în zona grădiniței, în spațiul de joacă al acesteia pentru al obișnui pe copil cu ambientul.

Se pot mări duratele situațiilor de separare acasă, în mediul cunoscut, pentru al obișnui pe copil cu ritualul separării și regăsirii.

Pasul următor este **familiarizarea copilului cu spațiul intern al grădiniței**, cu adulții care lucrează acolo, cu grupul de copii. Este important să dăm ocazia copilului să viziteze spațiul, să vadă sălile de grupă în care se derulează programul zilnic.

De îndată ce relația cu părintele și copilul este stabilită, este bine să realizăm împreună cu părintele un **plan pentru etapizarea procesului de separare**, stabilind următoarele aspecte:

- Când poate veni copilul și părintele să viziteze grădinița;
- Cât timp poate sta părintele alături de copil în primele zile;
- Ce obiecte de acasă îl pot însoți pe copil la grădiniță;
- Aspecte privind obișnuințele copilului (ora de somn, tipuri de alimentție, deprinderi deja formate, obiceiuri legate de igienă, ritualuri care îl liniștesc, tipuri de jocuri preferate de copil, moduri de adresare- alint)
- Așteptările părinților în ceea ce privește educarea și îngrijirea copiilor.

Bibliografie

Dumitrana, Magdalena (2000), „Copilul, familia și grădinița”, Editura Compania, București